

Ενότητα 2^η

Ονοματικές δευτερεύουσες προτάσεις

Ονοματικές λέγονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που είναι ισοδύναμες με ονόματα, δηλαδή ουσιαστικά, επίθετα ή αντωνυμίες. Οι προτάσεις αυτές εξαρτώνται από μια άλλη πρόταση, κύρια ή δευτερεύουσα, και χρησιμοποιούνται ως υποκείμενο, αντικείμενο ή επεξήγηση.

Είδη ονοματικών προτάσεων:

1. ειδικές προτάσεις
2. βουλευτικές
3. ενδοιαστικές
4. πλάγιες ερωτήσεις
5. ονοματικές αναφορικές προτάσεις

Ειδικές προτάσεις

Εξαρτώνται από τα ρήματα:

Λέω, υποστηρίζω, δηλώνω, παραδέχομαι, νομίζω, πιστεύω, υποθέτω, έχω τη γνώμη, είμαι βέβαιος, γνωρίζω, αγνοώ, αντιλαμβάνομαι, κατανοώ, νιώθω, αισθάνομαι, δείχνω κ.α.

Εισάγονται:

- με τους ειδικούς συνδέσμους: ότι, πως, που
- με το σύνδεσμο να ύστερα από τα ρήματα: θυμάμαι, σκέφτομαι, πιστεύω και την περίφραση είναι πιθανό ή απίθανο
- σπάνια με το σύνδεσμο και

Εκφέρονται:

Με οριστική και δυνητική οριστική

Συντακτική θέση:

- **αντικείμενο** των ρημάτων που αναφέρθηκαν
- **υποκείμενο** σε απρόσωπα ρήματα ή απρόσωπες εκφράσεις που έχουν την ίδια ή παρόμοια σημασία με τα προαναφερόμενα ρήματα (λέγεται, διαδίδεται, αναφέρεται, είναι αλήθεια ή ψέμα, είναι βέβαιο κλπ.
- **επεξήγηση**: με ουσιαστικά ή δεικτικές ή αόριστες αντωνυμίες ουδετέρου γένους.

Στίξη

Δε χωρίζονται με κόμμα από την πρόταση που συμπληρώνουν εκτός και αν λειτουργούν ως επεξήγηση.

Ορθογραφία:

Να προσεχθεί η ορθογραφία:

-του ειδικού **ότι** σε αντίθεση με το αναφορικό **ό,τι**

-των ειδικών **πως** και **που** σε αντίθεση με τα ερωτηματικά **πώς** και **πού**.

Άρνηση:

Δεν,μην,μη

Ασκήσεις εμπέδωσης στις ειδικές προτάσεις

1.Στις παρακάτω φράσεις να αναγνωρίσεις τις ονοματικές προτάσεις(ειδικές,βουλητικές,ενδοιαστικές),το ρήμα από το οποίο εξαρτώνται ή τον όρο που επεξηγούν,το σύνδεσμο εισαγωγής και να τις χαρακτηρίσεις συντακτικώς:

α.Με ενόχλησε ο λόγος του,πως νοιάζομαι μόνο για το συμφέρον μου.

Β.Ήταν βέβαιος ότι θα τα κατάφερνε χωρίς τη βοήθεια κανενός.

Γ.Φαίνεται πως όλα θα κριθούν στην αυριανή συνεδρίαση.

Δ.Τους επεσήμανε ιδιαίτερα αυτό,ότι ο κίνδυνος δεν πέρασε ακόμα.

Ε.Υποθέτω ότι αυτή την ώρα θα τον βρείτε στο σπίτι του.

Στ.Δεν πιστεύω να μας είπε ψέματα.

Ζ.Είναι κρίμα που δεν αναγνωρίζει όσα έκανες γι'αυτόν.

Η.Θαρρείς και δε θέλω το κακό του;

2.Να αντικαταστήσεις το ρήμα εξάρτησης με άλλο συνώνυμο,το σύνδεσμο εισαγωγής και την άρνηση,όπου υπάρχει:

α.Νομίζω ότι πρέπει να πάρουμε τα μέτρα μας.

.....
β.Ισχυρίζεται πως έχει δίκιο.

.....
γ.Έμαθα που πέτυχες και χάρηκα.

.....
δ.Φαίνεται να μην υπάρχει πρόβλημα.

.....

3. Να αντικαταστήσεις την ειδική πρόταση με κατάλληλο ουσιαστικό κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές και να το χαρακτηρίσεις συντακτικώς:

-Είναι γνωστό σε όλους ότι εργάζεσαι σκληρά.

.....
-Αυτό μόνο με ανησυχεί,ότι έφυγε απροειδοποίητα.

.....
-Θαρρώ πως η αντίδρασή σου είναι αδικαιολόγητη.

.....
-Είναι βέβαιο ότι το ταξίδι αναβάλλεται εξαιτίας της κακοκαιρίας.

.....
-Δεν περίμενα ότι θα με υποδέχονταν έτσι.

.....
-Είναι φανερό πως οι περισσότεροι νέοι επιθυμούν να σπουδάσουν.

.....
4. Συμπλήρωσε ένα ρήμα εξάρτησης για καθεμιά από τις ειδικές προτάσεις:

-..... ότι πρέπει να το ξανασκεφτούμε.

-..... πως είσαι ανεύθυνος.

-..... ότι δε λέει την αλήθεια.

-..... να είπα κάτι τέτοιο.

5. Συμπληρώστε μια ειδική πρόταση ως υποκείμενο, μια ως αντικείμενο και μια ως επεξήγηση:

-Από το Υπουργείο Παιδείας
ανανκοινώθηκε.....

-Ο Χριστός κήρυξε

.....
-Του έστειλε μήνυμα

.....
6. Να μετατρέψεις τα υπογραμμισμένα ονοματικά σύνολα σε ειδικές προτάσεις και να τις χαρακτηρίσεις συντακτικώς:

α. Το δικαστήριο έκρινε την κατηγορία αβάσιμη.

.....
β. Είναι αναμφισβήτητη η ύπαρξη ρατσιστικών διακρίσεων και στην κοινωνία μας.

.....
γ. Ο εργοδότης με πρόφαση τη δραματική μείωση της παραγωγής τους απέλυσε χωρίς αποζημίωση.

.....
δ. Ανήγγειλαν την ίδρυση νέας εταιρίας.

ε.Αθέτησε την υπόσχεσή του,την οικονομική ενίσχυσή μας.

.....

7.Να μετατρέψεις τις ειδικές προτάσεις σε γενικές και τις γενικές σε ειδικές:

-Η αίσθηση **ότι υπερέχει....**(=ότι υπερέχει...)

-Η υπόσχεση ότι θα παντρευτεί....

-Η βεβαιότητα ότι θα πετύχει...

-Η ομολογία του σφάλματος....

-Η αναγγελία ακύρωσης της συμφωνίας...

-Η ανακοίνωση παράτασης της προθεσμίας...

.

-Ο άνθρωπος με την ιδέα της απελευθέρωσης από περιορισμούς....